

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Program Rybné hospodárstvo Slovenskej republiky 2021-2027 (ďalej len „PRH“) je nástrojom čerpania prostriedkov z Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu v programovom období 2021 – 2027 a prispieva predovšetkým k plneniu cieľov Spoločnej rybárskej politiky (ďalej len „SRP“), Európskej zelenej dohody a Strategického plánu rozvoja akvakultúry Slovenskej republiky do roku 2030.

PRH 2021 – 2027 vychádza z Politiky súdržnosti EÚ, konkrétne z Cieľa 2 Ekologickejšia nízkouhlíková Európa vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, adaptácie na zmenu klímy a prevencie a riadenia rizika.

Materiál bude mať pozitívne environmentálne vplyvy.

Akvakultúra v SR je zameraná na chov sladkovodných rýb. V národnom hospodárstve má akvakultúra svoj význam, predovšetkým z hľadiska zabezpečenia zdravej výživy obyvateľstva, zachovávanie pôvodného genofondu rýb, rozvoja vidieka a v neposlednom rade aj z pohľadu spoločensky prospešných mimoprodukčných prínosov, predovšetkým ochrany a tvorby životného prostredia (krajinotvorba, protipovodňová ochrana, retencia vody v krajine), ako aj z pohľadu nezastupiteľnej podpory biodiverzity ichtyofauny vo voľných vodách. Prispieva k potravinovej bezpečnosti SR a k znižovaniu importu rýb na územie SR. Akvakultúra vytvára nižšiu uhlíkovú stopu v porovnaní s chovom iných hospodárskych zvierat.

Nadbytok živín (predovšetkým dusíka a fosforu) v akvakultúrnom prostredí môže byť významným zdrojom znečistenia vôd, ktoré môže negatívne ovplyvniť kvalitu životného prostredia. Môže byť príčinou zníženia biodiverzity v riekach, jazerách a mokradiach. EK má v rámci stratégie „Z farmy na stôl“ ambíciu znížiť stratu živín a zároveň zabezpečiť, aby nedochádzalo k zhoršeniu kvality vôd.

Je snaha zabezpečiť činnosti akvakultúry tak, aby boli environmentálne udržateľné z dlhodobého hľadiska a boli riadené spôsobom, ktorý je v súlade s cieľmi dosiahnutia ekonomických, sociálnych a zamestnaneckých istôt, a aby prispievali k dostupnosti dodávok produktov pochádzajúcich z akvakultúry. Ľudské zdravie a dobré životné podmienky úzko súvisia so stavom životného prostredia. Jednou z možností zlepšenia kvality odchádzajúcej vody z akvakultúrnych prevádzok, popri primárnej sedimentácii v rybochovných zariadeniach, je budovanie sekundárnych samočistiacich vodných recipientov, ktoré prostredníctvom vodnej vegetácie zlepšujú kvalitu vody. Tým sa posilní jedna významných úloh, ktorú zohrávajú v tomto procese mimoprodukčné funkcie akvakultúrnych zariadení. V akvakultúrnych zariadeniach s vysokým podielom intenzívnej výroby by sa mali zavádzať najnovšie technologické zariadenia odpadového hospodárstva, prípadne napojenia na kanalizáciu.

Pre produkciu zdravých produktov akvakultúry je dôležité poznať prostredie, v ktorom sú tieto produkty chované. Preto je potrebné zmonitorovať situáciu v rybochovných zariadeniach, a to potencionálne chemické a biologické znečistenie rybníkov využívaných na účely akvakultúry na území Slovenska, ktorý by smeroval k naplneniu environmentálnych cieľov SRP.

Zmonitorovanie stavu rybochovných zariadení a naplnenie environmentálnych cieľov SRP by znamenalo aj zavedenie ekologickej akvakultúry a zároveň diverzifikáciu produktov akvakultúry na trhu.

V posledných rokoch čelí sektor akvakultúry výraznému tlaku zo strany rybožravých predátorov. Môžeme sem zaradiť negatívne činnosti hlavne kormorána, vydry, volaviek, ale aj iných druhov. Ich prehnaná legislatívna ochrana pri veľmi početnej populácii vytvára asymetriu voči absenciu ochrany pôvodných a tradičných druhov rýb, výrazne zhoršuje biodiverzitu vôd a spôsobuje významné ekonomické škody akvakultúrnym podnikom.

Obehové hospodárstvo využívajúce biologické materiály môže ponúknuť sektoru akvakultúry doteraz nevyužitý potenciál. Napríklad produkcia bielkovinových krmív a bioenergie predstavuje príležitosti na prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo a zároveň ponúka možnosť vytvorenia nových pracovných miest. Kaly pochádzajúce z akvakultúry a odpad živočíšneho pôvodu pochádzajúci zo spracovania rýb by sa dal využiť na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, ako je výroba bioplynu. Z uvedených dôvodov je možné posúdiť umiestnenie solárnych panelov a veterných turbín v rámci areálov akvakultúrnych zariadení.

Medzi hlavné očakávané výsledky programu v roku 2029 patrí aj zníženie dopadov zmeny klímy a zachovanie biologickej rozmanitosti. Realizácie projektov budú mať za následok zvýšenie konkurencieschopnosti sektora v oblasti spracovania rýb a zvýšenie výrobnnej kapacity a pridanej hodnoty výroby. Znižovaním energetickej náročnosti spracovateľského procesu a nadväzujúcich činností dôjde k plneniu environmentálnych cieľov EÚ a SR. Využitím obnoviteľných zdrojov energií bude posilnená zelená transformácia.

SEA posúdenie materiálu podľa Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie riadiaci orgán PRH plánuje dokončiť v septembri 2022. Momentálne je v štádiu vyhodnocovania predbežnej hodnoty zákazky.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Väčšina významných rybníčných sústav bola zaradená do systému chránených území NATURA 2000. Legislatívne obmedzenia vzťahujúce sa k týmto územiám sú veľké, čo ovplyvňuje aj možnosti rozvoja sektora akvakultúry. Niektoré činnosti sú úplne zakázané, prípadne podstatne obmedzené. Pri plánovaných aktivitách a rozvojových projektoch vzhľadom na súčasne platnú legislatívu materiál nepredpokladá zásadnejší vplyv na chránené územia.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

N.A.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

N.A.

